

Samen Sterk in Sport

Reactie college Beleidsoverwegingen Sportoverleg

Inleiding

Ons motto is “slanke overheid, sterke samenleving”. Deze visie weerspiegelt de rol van de lokale overheid enerzijds en anderzijds de manier waarop een adequaat antwoord wordt gegeven op financieel moeilijke tijden. De gemeente doet een stapje terug en vraagt de gemeenschap er één naar voren te doen. De gemeente Woerden kiest voor een nieuwe rol, namelijk een meer regisserende en faciliterende gemeente.

Wij hebben medio 2011 aan het Sportoverleg gevraagd om een advies te geven over het sport- en beweegbeleid. Het Sportoverleg heeft in samenspraak met diverse belanghebbenden en belangstellenden haar Beleidsoverwegingen¹ opgesteld en heeft hiermee aangetoond een prima voorbeeld van deze sterke samenleving te zijn. Op 11 april 2012 heeft het Sportoverleg deze uitstekende Beleidsoverwegingen aangeboden aan de gemeente. Wij bedanken het Sportoverleg voor haar inspanningen en onderschrijven de beleidsoverwegingen van het Sportoverleg. Op een aantal punten komen wij met een nadere uitwerking van de aanbevelingen.

Reactie college

“Samen Sterk in Sport” is het nieuwe sport- en beweegbeleid, waarin de gemeente Woerden haar ambities op het gebied van sport en bewegen voor de periode 2012 – 2014 vastlegt. Onze reactie zal ingaan op onderstaande punten:

1. algemene reactie;
2. Beleidsoverwegingen Sportoverleg;
3. focussporten;
4. tarieven en subsidies;
5. zwembaden.

1. Algemene reactie

In aanvulling op het advies van het Sportoverleg vinden wij dat er **nog meer** aandacht mag zijn voor de sterke samenleving en de kracht van de samenleving. Vrijwilligers van verenigingen doen al heel veel zelf. De kracht en creativiteit van de vele actieve vrijwilligers zien we als het goud van de Woerdense samenleving. Wij geven ze graag de ruimte en doen ook een beroep op deze sterke samenleving, terwijl we tegelijkertijd de overheid afslanken. De gemeente zal nog meer stappen terug doen en ze vraagt aan de gemeenschap meer zaken naar zich toe te trekken. Aan sportverenigingen wordt gevraagd zelf meer inkomsten te genereren. Daarnaast zal er meer een beroep worden gedaan op de zelfwerkzaamheid van verenigingen.

De gemeente Woerden stelt voor haar sport- en beweegbeleid onderstaande missie, visie en doelstellingen vast.

Missie: De missie van de gemeente Woerden is: alle Woerdenaren in beweging!

Visie: De gemeente Woerden is een gemeente waarin alle inwoners, ongeacht leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond kunnen sporten en bewegen.

Doelstellingen

1. Het aantal Woerdenaren dat in 2015 voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen² is minimaal stabiel tov 2012 en ligt rond het gemiddelde in de regio.
2. Woerdenaren hebben een gezonde leefstijl.³

¹ Sportoverleg – beleidsoverwegingen – versie 20120405

² Om een goede gezondheid te behouden is het gewenst tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben. Voor kinderen, jongeren en mensen met overgewicht is het gewenste aantal minuten per dag tenminste 60. Bron: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen

Doelgroepen

De gemeente Woerden vindt sporten belangrijk. In het coalitieakkoord⁴ staat “... dat het gemeentebestuur deelname aan sportactiviteiten buitengewoon belangrijk vindt. Juist ook door jongeren. Dat is één van de speerpunten van de coalitie.”. Wij onderschrijven daarom de prioriteit die het Sportoverleg toekent aan de jeugd.

Daarnaast onderschrijven wij ook de focus van het Sportoverleg op kwetsbare groepen. Uit onderzoek⁵ blijkt namelijk dat risicogroepen voor het ontwikkelen van overgewicht en daarmee samenhangende lichamelijke inactiviteit mensen zijn met een lage SES (sociaal economische status), allochtonen, chronisch zieken en gehandicapten. In overeenstemming met de doelgroepen in het Wmo beleid en in het programma Jong en Fit, stellen wij de volgende prioritaire doelgroepen van het sport- en beweegbeleid vast:

- a. jeugd (4 tot en met 18 jaar);
- b. senioren (65+ jaar);
- c. mensen met een beperking;
- d. mensen met een lage SES (sociaal economische status).

2. Beleidsoverwegingen Sportoverleg

Het Sportoverleg heeft in de samenvatting van haar Beleidsoverwegingen met betrekking tot een drietal thema's aanbevelingen geformuleerd. Wij nemen alle aanbevelingen over. Op een aantal punten komen wij met een nadere uitwerking. Onderstaand volgen per thema alle aanbevelingen:

1. Regierol gemeente

- 1.1 zorgdragen voor goede en tijdige communicatie naar en tussen alle betrokken partijen;
- 1.2 creëren van netwerken, mobiliseren van partijen, aanzetten tot samenwerking;
- 1.3 definiëren van normen, waaronder de bewegnorm;
- 1.4 hanteren van het sociale ontwikkelingsmodel;
- 1.5 bevorderen van sport zowel in het primair als het voortgezet onderwijs;
- 1.6 onderzoeken van de meest geschikte beheervorm voor diverse typen accommodaties, waarbij grip/regie van gemeente en gebruikersgroepen optimaal is.

2. Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches

- 2.1 maximaal gebruik maken van subsidieregelingen en voor minimaal 120% invullen;⁶
- 2.2 doelgroepen: jeugd en kwetsbaren;
- 2.3 uitbreiden takenpakket.

3. Harmoniseren tarieven

- 3.1 komen tot transparant tarievenstelsel;
- 3.2 inzicht in kostprijzen en andere (financiële) afspraken;
- 3.3 kostprijsdekkende huur én subsidie op basis van vastgestelde criteria, daarbij rekening houden met maatschappelijke en commerciële relevantie;
- 3.4 verenigingsaandeel in huur (voor buitensportverenigingen) verdubbelen uitgaande van redelijke overgangstermijnen (*nadere uitwerking op pagina 4*);
- 3.5 actualiseren ledenaantallen buitensportverenigingen en bijbehorende onderhoudsbijdrage.

³ GGD indicatoren gezonde leefstijl: overgewicht, voldoen aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen, voldoende groente/fruit eten.

⁴ Coalitieakkoord 2010-2014 – Keuze voor Perspectief

⁵ Gezondheidsraad 2003

⁶ Collegebesluit dd 10 april 2012: inzet van buurtsportcoaches voor 120%

3. Focussporten

Het sportaccommodatiebeleid is de basis van het sport- en beweegbeleid en is gericht op de stimulering van de amateur sportbeoefening. Kortom breedtesport staat in Woerden centraal, topsport heeft geen prioriteit.

Het huidige aanbod van sportaccommodaties in Woerden is in de loop van de tijd ontstaan. De betrokkenheid van de gemeente bij diverse sporten is als het ware “historisch bepaald”.

Om uitwerking te kunnen geven aan het sportaccommodatiebeleid zal eerst bepaald moeten worden welke sporten hiervoor in aanmerking komen (in de zin van *focussporten*). Wij stellen op basis van een aantal criteria⁷ onderstaand overzicht van focussporten vast. Alle niet genoemde sporten zijn geen focussport.

Tabel 1: Focussporten

Focussporten binnen	Focussporten buiten
Badminton	Atletiek (waaronder ook
Basketbal	hardlopen/joggen/
Gymnastiek/turnen	trimmen/wandelsport)
Korfbal	Hockey
Tafeltennis	Korfbal
Volleybal	Voetbal
Zwemsport (w.o. zwemmen en waterpolo)	Wielrennen/toerfietsen

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor het realiseren en instandhouden van gemeentelijke sportaccommodaties voor de focussporten zowel binnen als buiten. De overige sporten vallen niet onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De overige binnensporten kunnen wel tegen een verenigingstarief een binnensportaccommodatie van de gemeente huren. Bij het verhuren van een binnensportaccommodatie krijgen focussporten voorrang. De overige buitensporten kunnen tegen een maatschappelijke prijs grond van de gemeente huren.

Onderhoud

Voor de focussport buitensportverenigingen geldt op dit moment het beheerplan buitensportaccommodaties. Hierin is voor een periode van 10 jaar (tot 2018) vastgelegd welke verenigingen wanneer in aanmerking komen voor bijvoorbeeld een nieuw kunstgrasveld of de renovatie van een grasveld. Zodra een vereniging “aan de beurt” is, sluit de gemeente met deze vereniging nieuwe overeenkomsten in het kader van het Sportbesluit⁸.

We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van dit objectief opgestelde beheerplan. Er ontstaat ongelijkheid tussen verenigingen als we nu zouden stoppen. We besluiten dus door te gaan met de uitvoering van het beheerplan en dit beheerplan in 2014 te actualiseren. Dan zal opnieuw worden gekeken naar de trainingscapaciteit van de betreffende verenigingen en de kwaliteit van de velden. Het kwaliteitsniveau zal dan ook vastgesteld moeten worden.

Voor de binnensportaccommodaties (gymnastieklokalen, sportzalen en sporthallen) en de zwembaden gelden meerjarenonderhoudsplanningen, die geactualiseerd worden.

⁷ Zie bijlage over focussporten

⁸ Toelichting Sportbesluit: zie pagina 12 van het Rapport Inventarisatie & Analyse Sport in Woerden

Eigendomsverhoudingen

De gemeente Woerden streeft ernaar om zowel de binnen- als de buitensportaccommodaties voor de focussporten en de gronden waarop deze gevestigd zijn zoveel mogelijk in eigendom te hebben en te houden. Kantines van buitensportverenigingen zijn of worden formeel eigendom van de vereniging door het vestigen van een recht van opstal. Accommodaties die eigendom zijn van de gemeente worden door de gemeente verzekerd. Bij accommodaties die eigendom zijn van de vereniging is de vereniging zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van verzekeringen.

4. Tarieven en subsidies

Buitensport

De gemeente Woerden hanteert op dit moment voor een aantal buitensportverenigingen tarieven die historisch zo gegroeid zijn. Bovendien is er een diversiteit aan huurovereenkomsten van de verschillende buitensportverenigingen. Deze tarieven en overeenkomsten moeten geharmoniseerd worden. Sinds de toepassing van het Sportbesluit in 2009 zijn we al begonnen met deze harmonisering en hanteren we al standaardovereenkomsten en werken we met een standaard prijs/m² voor natuurgras en kunstgras⁹. Wij willen over naar een systeem waarbij de tarieven van de accommodaties gerelateerd zijn aan de kosten. Daarbij betalen de buitensportverenigingen een bepaald percentage van deze kosten. Momenteel is dit dekkingpercentage¹⁰ ongeveer 10%. Wij besluiten dit dekkingpercentage te verdubbelen met een overgangstermijn van 4 jaar. Bij de berekening van de kostprijsdekkende huren zal het college uitgaan van een inbrengwaarde van de grond van € 5,-- per m² en de oppervlakte van de speelvelden (niet van de gehele accommodaties). Dit is variant 2 in de bijlage.

In het kader van ons motto “slanke overheid, sterke samenleving” besluiten wij dat een aantal onderhoudswerkzaamheden niet langer door de gemeente uitgevoerd zal worden, maar door de buitensportverenigingen zelf. Sommige van deze onderhoudswerkzaamheden worden al (gedeeltelijk) door de verenigingen uitgevoerd. Uiteraard zal dit geformaliseerd moeten worden in de bestaande of in nieuwe overeenkomsten. Het gaat om onderstaande onderhoudswerkzaamheden:

- a. herstellen speelschade;
- b. bestrijden mollen;
- c. onderhoud inclusief snoeien van alle beplanting op het complex;
- d. onderhoud inclusief onkruidbestrijding van de verharding op het complex en rond de velden;
- e. onderhoud hekwerken zowel complexafrastering als veldafrastering;
- f. onderhoud ballenvangers inclusief netten;
- g. onderhoud doelen inclusief netten;
- h. alle onderhoud aan de sportverlichting;
- i. maaien van gras rond obstakels;
- j. leegmaken van putten ten behoeve van de afvoer van hemelwater op het complex;
- k. ruimen zwerfvuil en legen afvalbakken;
- l. verversen en aanvullen ondergronden atletiek (zand en gravel).

Daarnaast besluiten wij dat de velden van voetbalverenigingen Sportlust, Vep, Sport Club Woerden en Sport Club Harmelen op zaterdag en zondag niet meer door de gemeente gekeurd worden, maar door de verenigingen zelf. In Kamerik en Zegveld doen de voetbalverenigingen dat wel al zelf.

Nutsvoorzieningen (gas, water en licht) moeten door de buitensportverenigingen zelf afgesloten en betaald worden. Dat geldt ook voor rioolaansluitingen.

⁹ Tarief natuurgras 2012 = € 0,37 per m²; tarief kunstgras 2012 = € 1,33 per m²

¹⁰ Zie bijlage Samenvatting kostprijsdekkende huren buitensportverenigingen

Buitensportverenigingen betalen zowel het eigenaarsdeel als het gebruikersdeel van de onroerend zaak belasting (ozb) voor de kantine (zodra de vereniging en de gemeente een opstalovereenkomst hebben afgesloten). Voor de sportvelden betaalt de gemeente zowel het gebruikersdeel als het eigenaarsdeel van de ozb.

In 2011 waren de totale uitgaven aan de buitensportaccommodaties € 875.862,--¹¹. Dit bedrag bestaat voor bijna de helft uit kapitaallasten. Wij besluiten om een taakstelling van € 100.000,-- op te leggen, waarvan € 50.000,-- terugvloeit naar de verenigingen als vergoeding voor het beheer en onderhoud van hun complex. Uiteindelijk zal de besparing voor de gemeente dus € 50.000,-- zijn.

Binnensport

De gemeente Woerden hanteert voor de binnensportaccommodaties een verenigingstarief en een tarief voor incidentele huur¹². Daarnaast hanteren wij een commercieel tarief. De tarieven worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd. De tarieven voor de sportzalen liggen op het regionaal gemiddelde. De tarieven voor de sporthallen zijn lager dan regionaal. De tarieven voor de gymzalen zijn moeilijk te vergelijken.

Als de exploitatiecijfers van zowel de sporthallen/-zalen als de gymzalen worden afgezet tegen landelijke ervaringscijfers dan presteert de gemeente Woerden op het gemiddelde¹³. Voor de binnensportaccommodaties geldt dat momenteel ongeveer 50% van de totale uitgaven aan alle gymzalen en sporthallen/-zalen gezamenlijk gedekt worden door de totale inkomsten van alle gymzalen en sporthallen/-zalen gezamenlijk. Wij gaan dit dekkingspercentage verhogen naar 55%.

De bezetting van de sporthallen is goed te noemen. Ze zijn ook op zondag geopend. De bezetting van de gymzalen is redelijk tot goed te noemen. De bezetting is echter niet volledig. Op zondagen vindt er beperkte verhuur plaats.

Wij gaan de bezetting optimaliseren door afscheid te nemen van de gegroeide rechten van verenigingen en een objectief inschrijfsysteem te maken waarin we bijvoorbeeld werken met groene (meest gewilde), oranje (daarna meest gewilde) en rode (minst gewilde zoals op zondag) uren en die per vereniging verdelen naar aanleiding van het ledenaantal en trainingsbehoefte. Iedere vereniging schrijft in en "krijgt" dan een x aantal groene, oranje en rode uren.

Daarnaast gaan wij onderzoeken of tariefdifferentiatie ingevoerd kan worden. Verenigingen gaan dan meer betalen voor de gewilde uren ten opzichte van de minder gewilde uren. Per accommodatie komt er vervolgens een gebruikersoverleg waarin verenigingen zelf samenwerkingsafspraken maken.

Beheer binnensport

In het kader van ons motto "slanke overheid, sterke samenleving" doen wij ook een beroep op de binnensportverenigingen. Dat betekent dat ook deze verenigingen hun verantwoordelijkheid moeten nemen, bijvoorbeeld bij de invoering van sleutelbeheer. Wij besluiten bij alle sporthallen op bepaalde rustige tijdstippen over te gaan op sleutelbeheer. Dit zal geleidelijk worden ingevoerd. Door de invoering van deze maatregel wordt de formatie van de beheerders gereduceerd.

Zwemverenigingen

De huidige exploitant van de zwembaden is contractueel verplicht de tarieven voor verenigingszwemmen¹⁴ te handhaven en hierop uitsluitend jaarlijks per 1 januari een index toe te passen.

¹¹ Zie Bijlage Financieel overzicht Sport 2011

¹² Bijvoorbeeld: Sportcentrum Snellerpoort 2012: € 40,70 (verenigingstarief/hele zaal/uur); € 45,30 (incidentele huur/hele zaal/uur); € 86,-- commercieel tarief

¹³ Concept rapport Exploitatieadvies sporthallen – Drijver en Partners dd 1 april 2011

¹⁴ Tarieven Batensteinbad verenigingen: wedstrijdbad € 88,05 per uur; instructiebad € 38,20 per uur

Subsidies

Zoals uit het bovenstaande blijkt betalen zowel binnen- als buitensportverenigingen slechts een bepaald percentage van de kostprijs voor het gebruik van een sportaccommodatie. Het overige deel wordt betaald door de gemeente en kan daarmee gezien worden als een *indirecte* subsidie. We maken deze indirecte subsidies inzichtelijk en transparant.

Daarnaast wil de gemeente Woerden sportverenigingen door middel van *directe* incidentele subsidies stimuleren om nieuwe activiteiten te ontwikkelen ter bevordering van de sportdeelname van de doelgroepen die in het sport- en beweegbeleid zijn benoemd. Verenigingen kunnen hiervoor gebruik maken van de Sportimpuls¹⁵.

5. Zwembaden

Wij willen de tarieven voor beide zwembaden verhogen met 10% binnen de mogelijkheden in het contract met de huidige exploitant, dat loopt tot 1 juli 2015. Woerdenaren krijgen 10% korting. Concreet betekent dit dat we de tarieven voor verenigingszwemmen, schoolzwemmen, recreatief zwemmen en banenzwemmen met ingang van 1 januari 2013 verhogen met 10%, waarbij Woerdenaren 10% korting krijgen.

Daarnaast gaan we voor beide zwembaden onderzoeken of een beheerstichting die winst niet als primaire doelstelling heeft en maatschappelijke elementen ook zwaar in het functioneren laat meewegen, mogelijk is.

Zwembad H2O

Wat betreft recreatiecentrum H2O in Harmelen willen wij het zwembad behouden en proberen de zalen beter te benutten. Daarbij zou het goed zijn om alle voorzieningen in Harmelen tegen het licht te houden.

¹⁵ De Sportimpuls is een subsidieregeling die lokale sport- en beweegaanbieders financieel ondersteunt bij de opzet van activiteiten die ze ondernemen om meer mensen te laten sporten en bewegen.
<http://www.sportindebuurt.nl/sport-bewegen/sportimpuls.dot>